

HETI SZEMLE

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI HETILAP.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egy évre — 8 K — f. Negyedévre — 2 K — f.
Félévre — 4 „ — „ Egyes szám ára 16 fillér.
Tanítóknak és kézműiparosoknak egy évre 6 korona
Amerikai Egyesült-Államokba — egész évre 3 dollár.

Felelős szerkesztő:

BODNÁR GÁSPÁR.

Laptulajdonos

A SZATMÁR-EGYHÁZMEGYEI IRODALMI KÖR.

A kiadóhivatalt illető összes küldemények, pénzek, hirdetések stb. **Dr. Balkay Kálmán** szeminariumi vice-rector ezimére (Szatmár, Szeminárium) küldendők.
Pályázati hirdetések egyszeri közlése 5 korona
Nyilttér sora 40 fillér.
A lap megjelenik minden szerdán.

A háboru.

A legelső hírek.

A háborúról, főleg a Belgrádba való bevonulásról, mingyárt kezdetben a hullámzatos lelki állapotnak megfelelő hírek jöttek forgalomba.

Vegyük a dolgot lélektani alapon.

Az események szédületes gyorsasággal jönnek. Rohannak és kergetik egymást. Csütörtök éjjel teszik közé a demarche-ot. Szombaton este belgrádi követünk már elhagyja a szerb fővárost. *Vasárnap* reggel megkezdődik a mozgósítás. Hétfőn már haiczra készen, csukaszini öltözetekben látunk a vonatokon katonákat rohanni. *Kedden* délután megtörtént a hadüzenet. Néhány órával később megjelenik a király manifesztuma Népeihez . . .

És szerdán . . . a mintegy szent felirásában, hullámzó, zakatoló benső világában, fantáziájának izzó látái közt ringó közönség számára a hírlapok meghozzák az első, a legelső híreket:

- Belgrádot bevették!
- Győztünk!
- Belgrád megadta magát . . .
- Saját szememmel láttam ezt, azt irták e népek, mely nép határtalan lelkesedése és harszói készségei közt megtelik a győzelem vágyával, az epekedésnek, az élet diadalmas érzéseinek örömteljes, nagy márnórával.

Bizony hogy feledni akarjuk azokat a naiv és parádés leírásokat, melyeket a fantasztikus tudósítások sürri egymásutánba öntöttek a közönség, az ujongó nép közé. És e nagy órákban el is nyomjuk ítéletünket ezen tudósítók felett. Hiszen ők is a víziók, a látomásos rettenetes hatásai alatt éltek ott délen . . .

Egyben örülünk neki, hogy a hadviselés lehetőségei és kiszámított lépései közt történt minden. Hiszen az a parádés elfoglalása Belgrádnak; az a kártétel nélkül való cifra bevonulása a mi tudatos és hatalmasan fegyverelt és éppenséggel nem gépiesen dolgozó hadseregünknek: nem felelt volna meg a büntető háborúnak. A büntetésnek nem a parádé, hanem az elrettentés a célja.

Az első táviratok tehát csalódást hoztak. Belgrádot nem foglaltuk el. De ez a csalódás kellemes, mert még szivesebben olvassuk, hogy Belgrád ég. Belgrád testét a mi tüzéségünk bombái szaggatják. Belgrád egész utcáinak lángja világítja be az éjszakát.

Ugy érezzük, mintha tüzéségünk gyújtó srappelljei a mi haragos lelkünk villámai volnának.

Ez kell ennek a félvad népek, hogy fővárosának lángjai fessék pirosra a sötét égboltot. Hogy közjük csapó robbanó levegeink tanítsák meg tiszteletről a szomszédos nagyhatalom iránt.

A részleges mozgósítás tovább folyt.

A hadműveletek ideje tehát még nem érkezett el. Még a részleges mozgósítás sem

volt befejezve. A felvonulás még ezután következett. Idő kellett ahhoz, míg ez a ropant kolosszus feláll. Hogy aztán mérföldes léptekkel, a pusztító vihar gyorsaságával robbogjon keresztül Szerbián, mindent eltiporva. A mozgósításnak előre meg van szabva az ideje, amely perzsenyi pontossággal van kiszámítva előre. Ezt a mozgósítási tervet nagy hadvezéreink készítették. Ne feledjük, hogy trónörökösünk több mint 10 éven át készítette elő ezt a mozgósítást és a hadi terveket azokkal a hadvezérekkel együtt, akiket az ő zseniális intuíciójával igazi katonának ismert fel. A vad szerb is tudta, érezte ezt.

Mikor Moltkét azzal a rém hírrel ébresztette fel álmaiból Bismark, hogy itt a háboru, Moltke nyugodtan mutatott a szekrényére: ott a bal fiókban vannak a mozgósítási tervek s befordulva aludt tovább.

Trónörökösünk, a hadsereg fővezére halott, de az ő szekrényének fiókjában is ott vannak a mozgósítási tervek, melyek e nagy gépezetnek a mozgását intézik. Eszerint történik a mozgósítás az óramű pontosságával. Itt nincs ideges kapkodásnak helye. Ezt be kellett várni s ebben napok teltek, mert a hadsereg felvonulása nélkül nem kezdődhetik el a háboru. Ezt minden kevésbé hozzáértő is tudja.

De a mámoros lelkesedés erőt vett rajtunk; a leszámolás, a megtorlás vágya türelmetlenné tesz. És ezt a sürgető szomjuságot elégíti ki az a hír, hogy Belgrád falait törí, zuzza tüzéségünk ágyuja.

*

A részleges mozgósítás ideje alatt egyik szeme, tekintete a nemzetnek mindig a legfőbb hadurnak, királynak alakján csüggött.

A ki szintén a kötelesség útjára lépett.

A kiról jönnek szállnak a hírek. Mintha legendás idők küldötték volna el a magyar nemzetnek e napokra szárnyas angyalait, hogy királyáról, királynak minden szaváról, lépéséről, hatalmas, nagy szívről híreket hozzanak.

— Mindent meg gondoltam, szolt a feleséges ur. Megyek a kötelesség útjára és vállalom a felelősséget a Mindenható és népem előtt . . .

És a király, mikor hallja népe egybe vágó szíve dobogását; mikor hírelők érkeznek, a kik eladják . . . mik történnek a királyáért rajongó népei közt, városokban és községekben . . . a király szemében könnyek gyűlnek:

— Hálát adok Istennek, hogy tudom, ismerem népem egységes helyeslését és megmozdulását.

És megy a kötelesség útjára. Félbeszakítja üdülését . . . Bécsben tér, majd Budapestre, onnan a főhadiszállásra akar a megifjodott aggastyán indulni.

A másik tekintete a nemzetnek a maga tüzhelyein, a maga elmélyedésein és jelenségein nyugszik.

Micsoda idők ezek!

Azt mondják: történelmi.

Az. Bizony az! Csak avval a különbséggel, hogy akkor . . . most nem régen, pár évtizeddel előbb, *önként* indult, mert a nemzet részleges vagy egész mozgósításba. Most . . .

— Még itthon vagy?
— Még nem hívtak?
— Isten veled . . .
— Talán sose látjuk egymást . . . Semmi érzélgés!

— Csak meg segít az Isten.
— Már én is megyek! Így-így!
Ma ebben. holnap abban a házban, tüzhelyen készül rövidesen a fiu, az apa, a testvér . . . és megy, mennek.

Ez a részleges mozgósítás.
Már most ki alakul a nemzet ítéletében, hogy ez már háboru.

Magyarországnak, a nemzetnek háboruja.

Az önvédelmi harc óta nem volt ilyen háboruja a magyar nemzetnek.

Sohasem volt ennél nemzetibb háburunk. Eddig idegen érdekekért vértelt a magyar, századok óta. És fiaink ezekben a háborukban is hősök voltak. Ez a háboru azonban nemzeti becsüleinkért, nemzeti létünkért folyik. A mi hazánk területét akarja kihalítani a vad rácz, amelynek néptömegeit mi engedjük megtelepülni az Alföld legaldottabb földjein, hogy hazát találjanak itt.

Ezt a tényt akarja kihalni ellenünk Szerbia, hogy ebből a földből kerekítse ki a maga országát. Ezért a magyar földért folyik a harc.

A mi ősz királyunk azt mondja proklamációjában: „az összeesküvés borzasztó sikere szíven talált engem és népeimet.“ Igen, szívükön talált, de ez a szív dobban még s magyar vért hajt az arczokba. Azt a vért, mely akármilyen drága, de mi sohasem kíméltük, mikor ütött a leszámolás óraja. Óseink kardjára volt felírva az a mondás: ne bánts a magyart! Mert mi magyarok az a nemzet, akit ha valaki megüt kövel, mi visszaütünk mennykövel.

Ebben a háboruban azt kell megmutatnunk, hogy van-e életképessége, van-e létjogosultsága ennek a nemzetnek. Megmutatjuk.

Ebben a háboruban igenis azt is meg kell mutatnunk, hogy az emberiségnek tesz szolgálatot, aki kioltja a balkáni-veszedelmet. Aki kulturára kényszeríti a hatalmi mámor-tól elkábult s keserves leczkével kijózanításra szoruló apró népeket. A kulturának tesz szolgálatot, aki fegyverrel, — mert másként nem lehet, — de visszaadja a monarchiát nagy hivatásának, hogy az európai egyensúly óra, a kultura terjesztője legyen.

Van tehát ebben a háboruban abból a nagy, világ eleméből, mely az emberiség szent és természeti jogaira támaszkodik. De gyökere a nemzeti érzés. A nemzet életének, felfogásának, a nép lélek ösztönének és értékének az a virága sarjadzott ki, melyet a 48-as időkben termelt.

Félrevonultan, távol a nép hullámítól magamba mélyedtem . . . nézem, nezem, vizsgálom ennek a magyar népek lelkét . . . Lehet néplelek más, telve kincsel, forrásokkal. De ilyen sajátos, ilyen egyedüli, ilyen csudás nincs e kerek világon, Érzésének gyökeréről lehullott minden újabbkori salak. A modernségnek minden külső, hamis máza. A tiszta, hamisítatlan hajtása szabadult ki.

Álmodom-e? Álmodom a dalt, a mit jó édes anyám ajkáról, a 48-as idők gyermekének szívéből hallottam. Vagy a valóság dalát hallom újra?

Ezer esztendeje annak,
Hogy a magyarok itt vannak,
Most akarják kiirtani,
De az Isten nem engedi.

És a néplélek ujabban fakadt, kibugygyant költészete! Dala, éneke, újra a magyar, az ő magyar lelkének gyönyörűsége muzsikája. A melyet majd rivalva, majd naivan, majd kipirult arccal, majd könyvtől szentelt lágysággal énekel, dalol szerte a hazában, falun és városban:

*Édesanyám akár így lösz, akár ugy,
Nem félek én ha dörögnek az ágyuk.*

*Mögmutatom a királynak magának:
Nincs párja az vitéz magyar huszárnak!*

*

*Hej szép lányok, gyönyörű szép lányok,
Szedjétek el minden szál virágot!
Tűzzétek a harci zászlainkra,
Ugy megyünk el a szerb háboruba.*

*

*Áldd meg Isten a gözköcsi kerekét,
Azon viszik a legények elejét.
Ne sírj, babám, ne sírj sokat utánam:
Kibirja ezt a kis borjút a vállam.*

*Ne félj babám, szorul a rácz bocskora,
Én vagyok most rá az Isten ostora.
Kedves babám bizzál, ha el nem estem:
Visszajövök én tehozzád győztesen.*

*

*Ferencz József nem mehet el a bálba,
Mert már kissé elnehezült a lába.
Sebaj, ha már nem bírja is a tánczot,
A tánczot, a tánczot: —
Megforgatjuk helyette is a ráczot.*

*Ferencz József levelet írt ma reggel:
Masérozni szeretne a sereggel.
Ne masérozz édes öreg királyunk,
Királyunk, királyunk —
Te csak nézzed, hogy mink miket csinálunk.*

*Ferencz József fölmegegy egy hegytetőre,
Messzilátón onnét tekint előre,
Mindig csak azt nézegeti, ha ráér,
Ha ráér, ha ráér: —
Hogy verekszünk a királyér' hazáér'.*

*

Természetes, hogy világért sem maradhat el a magyar nép maga . . .
... Kosuth Lajos azt üzenté.

Micsoda ez? Micsoda jelensége a népnek, kérdegeti, tündökdik, a ki a nép léleknek csak felületét ismeri. Micsoda? Hogy az érzés, mely ehhez a háborúhoz kapcsolódik ugyanaz, a mi megteremtette a Kosuth nótát. A mi adta a nemzet Szózatát . . . Hazádnak rendületlenül!

*

És a nemzeti érzésből, mint villám a fellegekbe, mint megtisztult eszme a földi burokból . . . kiragyog, szét árad az istenség, a Gondviselés nagy szent hatalma és segítő keze.

... A király mondja, hogy a Gondviselés akarta, hogy életének hátra levő része ne a csendes, visszatekintő öreg ember élete napja legyen.

... Az Uralkodó mondja népének, hogy a Mindenható előtt elvállalja a felelősséget. Hogy a Gondviselés a mi fegypverünknek nyújtja a diadalt, boldogabb, nyugodtabb jövőt.

A nemzet ezteráján megszólalnak a régi, ősi énekek hangjai és imádságai. Államférfiak ajkán így záródnak a beszédek:

— Magyarország Patronája . . . Könyörögj érettünk.

*

A gözkocsik kerokei meg viszik a legények elejét . . . És lesznek jelenetek, miken a szív hangosabban dobog. Sirások, melyek közt azonban felcsillan a magyar nép humora, aranyos vigasztalása . . . okodatoló lelkes megnyugvása.

— Megesszük a szerbet, leverjük a muszkát. Ne sírj feleség . . . itt leszek én osztán.

Mindnyájunknak el kell menni!

— *Mindent meggondoltam*, mondotta a király.

És mikor ezt mondotta, tudhatta minden ember fia még azt is, hogy mindnyájunknak el kell menni!

És jött is pénteken délután július 31-én az általános mozgósítás híre.

A hír nem félelmet, nem remegést okozott. Valami leirhatatlan nagyságos, az élet diadalától és a lét hatalmas érzésétől kiváltott csudás tudatot, lelki rendülést. Valami leirhatatlan hullámsását a léleknek egyesekben. A mi lelki állapot összeverődéven, egyesülvén itt ott a tengernek csendes mozdulásában, bugó, mégis hatalmas orgona hangját adta vissza.

A város megmozdul. Tíz ezer ember, a mi nem sok, mint tenger áradat ömlik, hullámszik a hatalmas Deák-téren, utcákon és többi tereinken. A lelkesedés most még általánosabb.

— Mindnyájunknak el kell menni!

— És megyünk!

— Mi is ha kell!

A néplélek hangulatában immár itéletté és nem csupán érzelemmé leszen, hogy ez a háború most már nem büntető, támadó, hódító, hanem életharc lesz, Ez pedig a legnagyobb szó a világon minden nép életében.

A ki nem látott még tengert, menjen a vasuti állomásra és környékére. Ömlik a nép! Nem hajta senki. Nem sürgeti. Jönnek. Keresve-keresik a helyeket, a hol rögtön jelentkezzenek. Nem kell itt se korbács, se puskatus. Jönnek. Mert mindnyájunknak el kell menni.

Mert a király . . . meggondolt mindent.

**Ne feledkezzünk meg katonáink
íthton maradt családjairól.**

A muszka csóva.

Mi köze az oroszoknak a mi háborunkhoz?

Bár mennyire a fantázia embere a magyar ember, értelme, esze is józan és kombináló. Szeret tisztában lenni a dolgokkal és a közepébe nézni az eseményeknek.

Bántja a dolog, hogy hát mi köze a muszkának a mi háborunkhoz? Szerbia minket agyon sértett. Türtünk erőnk méltóságához mérten egész a végsőkig. A szerb még azután sem nyugodott . . . Hát jó. Intézzük el a dolgunkat fegyverrel.

És előáll a Muszka.

Nálunk is azt mondják:

— Itt az orosz mumus.

Hát mi az? Felelet. — A muszka mindig halálos ellenségünk volt, Most is az. Ő akarna egyedül ur lenni a Balkánon. Persze azért, hogy aztán rajtunk is uralkodjék. Persze, hogy önértékes nép ezt nem engedheti.

Most, hogy a szerbeknek e háborút megüzenni akartuk, a muszka ravaszul békéltető kísérleteket tett. Jól van mondottuk, hát valj muszka szint. Mi a te álláspontod és mi esetben maradsz semleges.

Erre Oroszország többféle kívánságot hangoztatott, amelyek teljesítése esetén hajlandóan nyilatkozik a semlegességi nyilatkozat megtételére. Oroszország azt kívánta, hogy Ausztria-Magyarország adjon bizonyos garanciákat arra az esetre, ha Szerbiát a harc téren legyőzte.

Ezek a garanciakívánságok nemcsak Szerbia területi épségére és jelenlegi birtokának biztosítására vonatkoztak, vagyis a bukaresti szerződés teljes, szöveges szerinti szövegeinek fenntartására, hanem arra is, hogy Ausztria-Magyarország vonja vissza a Szerbiához intézett ultimátum egyes pontjait. Oroszország főképpen az ultimátum ötödik és hatodik pontja iránt támasztott aggodalmakat, melyekben a monarchia azt követeli,

hogy Szerbiában Ausztria-Magyarország orgánumai vonassanak be, a monarchia területi integritása ellen irányuló felforgató mozgalom elnyomására indítandó eljárásba, továbbá, hogy az általa delegált orgánumok vegyenek részt a birói vizsgálatban is.

Oroszország ezzel szemben azt hangoztatta, hogy e követelések teljesítése a monarchiának bizonyos fenhatóságot biztosítanak majd a háború után is Szerbia felett és bizonyos felügyeletet a szerb közigazgatási kormányzat felett.

Ezt pedig ő nem türi, mert ő akar ott vezetni.

E közben Németország is kimondotta, hogy igenis Magyarországnak joga van arra, hogy jövőendő viszonyát Szerbiával maga állapítsa meg.

Telik mulik az idő, egyszer csak kiptattan, világosan kistül, hogy a ezári személyes békéltető közbelépés csak arra kell, hogy Oroszország kényelmesen mozgósíthasson, minket meg a készületben feltartóztasson. Mi is, de a német főleg tisztában volt ezzel. Azért Vilmos császár egyszerűen, az őszinte nyers becsületességgel fölveti a kitérést nem ismerő kérdést: békét akar Oroszország? Akkor hagyja abba a mozgósítást. Ha tizenkét órában belül ezt nem teszi, akkor szó nélkül is megadta a feleletet.

Ezzel Oroszország sarokba volt szorítva. Föl kellett volna terítenie kártyáit s szemben állni velünk, vagy mint békés szomszéd, vagy mint ellenség. Nincs mit szépíteni a dolgon: a német császár az öklét mutogatta Oroszországnak.

Ez alatt az idő alatt pedig minden világos lett.

A muszka csóvát akart dobni nemcsak nekünk, de a németnek is. Sőt egész Európának.

Jól van!

A németet is, meg minket is teljes készségünkben talált. Mi is meg a német is elrendelte az általános mozgósítást.

Erre megmozdul az egész Európa. Ime ily kétszínű, ily alattomos módon fontorgatja ki a muszka, hogy neki mi köze van a háborúhoz.

Európa fegyverben.

A muszka csóva tehát világháború elé állította az emberiséget.

Népeket, országokat dönt gyászba, buba. Egy világ érzése lázad fel az ellen, hogy Oroszország a bűnös Szerbia kedvéért csóvát dob az európai löportoronyba. Nincs és sohasem volt ez a világ elkényeztetve Oroszország részéről. A brutalitásnak, szolgátságunk, szabadságtiprásnak és embertelenségnek neve a világ minden nyelvén: Oroszország. De még erről az Oroszországról is föl akarta tenni a világ, hogy visszadöbben a becsstelen. Szerbia nyílt támogatásától s nem akarta elhinni, hogy amikor Szerbia az egész művelt világ ítélőszéke előtt a vádlottak padján ül, Oroszország a vádlottnak fogja pártját s a művelt világot borítsa lángokba. Oroszország mégis megtette Lelkére vállalta a felelősséget.

Ez a vakmerő, az alvilági szellemmel czimboráló kihívás sorompóba szólította Oroszország ellen az egész becsületes világnak felháborodását.

A nagy leszámolás . . . melyet ő maga így siettet végzetes lesz reá nézve. Bizunk az igazságos, jó Istenben, hogy az lesz!

Megerősítik azt a hírt, hogy a muszkának nem csak Európával kell leszámolnia Tokióból az a hír érkezett, hogy Japán elhatározta, hogy Oroszország bonyodalmaikat kihasználja a függőben levő mandzsuri kérdés fölvetésére és megoldására. Ezzel Oroszország abba a helyzetbe került, hogy nemcsak a nyugat három nagyhatalmával kell felvennie a harcot, hanem a távol kelet egyetlen nagyhatalmával is, mely egymagában is legyőzhetetlen ellenfélnek bizonyult az oroszok előtt.

*

A koczka most már el van vetve.

Berlin és Pétervár közt megszakadt a diplomáciai összeköttetés. A német császár megüzente a háborút Oroszországnak. És ezzel a nagy európai háború megkezdődött.

Oroszország becsület szavát adta, hogy a békéltetés ideje alatt nem mozgósít. A becsület szavát megszegte. A támadást rögtön megkezdte és összetűzéseket rendezett a porosz határon. Sőt a német területre is behatolt.

A francia mozgósítás is megindult, sőt a francia a nemzetközi jogot is megsértette. Most már tehát valójában egész Európa talpig fegyverben van.

Csak az igazi szegényeknek adjunk, hogy katonánk árva mentől több jótékony-sághoz juthassanak.

A mi hadi színhelyünkről.

A mi hadi színhelyünkről napról-napra különféle hírek érkeznek. Hol jók, hol le-
verők.

Ezek a hírek egytől-egyig mind megbizhatlanok, kószahírek. Ne ülünk fel nekik! A hadi színhelyről e sorok írásáig semmi féle jelentős hír nem érkezett.

Ne csudálkozzunk ezen!

Hiszen még ideje sincs annak, hogy jelentősebb hír érkezzen.

De meg a hatalmas, a hivatásának magaslatán álló báboruhan híreket, rüppentyűket engedni nem is szoktak. A japánok is haigattak annak idején. Még legnagyobb győzelmeikről is hallgattak, melyekkel pedig tele kürtölhették volna a világot.

Mikor a hadvezetőség nagyobb események bevégezésével valamiről számot adhat: megteszi teljes hűséggel és önérettel:

A trónörökös pár Budapesten.

Az ország szive, gyönyörű fővárosunk, Budapest ujjongó örömben uszott a napokban.

Az agg király maga óhajtott eljönni hű magyarnépe szék- és fővárosába. De kötelessége, rémitő gondja-gondolata lekötve tartják.

Elküldötte tehát a fiatal trónörökös maga helyett. Károly Józsefet és nejét.

A fiatal pár először jelent meg a magyar nép színe előtt. Fellegek közt, zivatárok idején jöttek, hogy mint keletkező szivárványok övezzék át a magyar nemzet borus égboltozatát.

Micsoda esemény volt az!

A megrázó tragédia után nekünk a fiatal pár iderepülése igazán boldogságot, győzelmet és jövőt jelent.

Micsoda ölekezése az ezeréven túl levő nemzetnek — a fiatal párral, kiknek arcán a tavasz mosolyog. Mintha a nemzetnek megifjodott arcát látnók e biztató, e jövődőt jelentő mosolylyal.

Népfölkelők.

Táboroznak a Kossuth kert pázsitján. Persze a háború van szóban. Mondja az egyik: — Nem tarthat az soká. Megesszük a szerbet, aztán kész.

Szól a másik:

— Az ám. De hátha közbeszól a muszka.

Erre közbeegyedik egy harmadik is.

— Hát hiszen éppen a kő. A szerb a kicsi fogunkra is kevés. Jusson nekünk is valami.

Jönnék a magyarok

beszélgetve a vasut állomástól. Megszólítja egy anyóka őket imígyen csaknem pityeregve:

— Hát magukat hova viszik jó emberek?

— Szerbiába felelt mindnyájuk helyett, az egyik magyar szerbet fröstökölni.

— Ebédre meg csak megérkezik a muszka, tódja tovább a beszédet a másik magyar.

Az új Hári Jánosok.

— Sokat hazudnak ezek a hirlaptudósítók.

— Az új Hári Jánosok?

— Igen, De míg a régi jó Hári Jánosokon mulattunk, hogy a szemünkből esordult a köny; addig az új Hári Jánosok kárt csinálnak és arcunkba kergetik a vért, oly arcátlanul — hazudnak.

Városunk képe.

Szatmár-Németi katonai középontja is lévén egy nagy vidéknek: hazánk városai közt nem utolsó és nem is közönséges képét nyújtja az általános mozgósítás nagy, izgalmas és mégis oly bámulatosan egységes állapotának. A vonatok öntik az ember-tömeget. Hosszu, szinte beláthatatlan vonatrajok jönnek, mennek. Még a vicinálisokon is oly egyenes, kigyó vonalak terjeszkednek, milyenekről eddig talán fogalmunk sem volt. A vonatokról lelkesedő ember csoportokat szállanak le. Egy-egy tömeget nemzeti zászló lengése is lelkesít.

Tömött sorokban mennek a drága magyar fiúk. A lelkesedés glóriája ragyog a fejük felett és mosolyogva üdvözik a hívó szózatot. Boldogan, régi magyar virtus szerint halnak meg ha kell, mert tudják, hogy ennek a sokat szenvedett egyetlen hazának a napsugaras jövőjét alapozzák meg.

A március 15-i lelkesedés tüze lobog végig a nemzet szívében. Az elment katonák után könnyes-mosolygós kiáltások hallatszanak:

— Fiúk, az Isten áldjon meg benneteket!

A könny a családnak, a mosoly a jövő hősenek szól.

A fiúk, a bronz bőrű magyar férfiak elmennek, hogy Európa kulesát, amit évtizedeken hiába vitt a török, Nándorfehérvárt elfoglalják.

Magyar nők! Anyák és mosolygó szemű magyar leányok, küldjétek imát a magasságos Istenhez, hogy dicsőséggel, megbocsátó szeretettel kísérje a hősokeket. Imádkozzatok, hogy a kifolyó vér a békés évszázadokra boldogító termékeny tegye az ezeréves magyar rögöt!

Megnyugvás lesz ez nektek is és az Ur meghallgatja az imádkozó nők könyörgését.

A legközelebbi tanya a mi szemünk fénye a „Kossuth“ kert. Szép selymes füvken pihennek, heverésznek a mi katonáink; várják hogy a csukaszínű, szép, vadonatúj ruhába öltözködjének és sárga cipőt huzzanak lábaikra.

A hol csak egy egy nagyobb tér van a városban, hasonló képet láthat az ember. És a hol csak nagyobb középület van: oda katonaság vonul. Kaszárnyává lett az egész város, akár csak hajdan Spárta. Egy katonai tábor. Társzekerek serege vonul korai reggeltől utcainkon. Viszik a csukaszínű öltözetet. Viszik-hordják az ételmezt. Egy-egy pásziton, az utcaik árnyában oláh-katonák öltözködnek; másik részen katona vásár van. Itt a gyümölcsárús bódék körül gyűlnek az emberek. Ott — a korcsmák hangosak a vigasztól. Fájdalom, némelyek már — háboru előtt elesnek.

Nem kevésbé érdekes csoportokban láthatjuk a berukkolt tanítókat.

Halljátok ezt a szót: a tanítókat!

Sokan vannak, nem is hittem, hogy itt a mi vidékünk annyi katonát ad a hazának a tanítói karból. Szinte hatalmas századot alkotnának, ha egy csapatba osztanák be.

Lelkes tábor. Tele a jelen és jövő gondolatával. Az iskolák harczaiból — a nemzet harcába indulnak.

Közismert mondás, hogy a német népnek dicsőséges harczeit a tanítók szerezték meg. Döntötték el. A hatalmas Németország a tanítóknak köszönheti nagyságát, az új nemzedék nevelésével.

A magyar tanítók serege nemcsak nevelte az új nemzedéket, de maga is siet fegyverrel a kezében — a haza védelmére.

Gondold, hogy a harctéren vagy és a tieid itthon maradtak és szíved melegebb lesz.

Olvasóink szives figyelmébe.

Az általános mozgósítás a mi nyomdánk-ból is munka erőt, szedő kezeket vitt el.

Egyetlen fiatal emberünk, munkásunk van a szedő teremben. Üres a műhely! A szedő asztalok elhagyottan, gazda nélkül állanak.

Igy természetesen mi sem adhatunk ezután egész, teljes lapot. Pedig elhatároztuk, hogy maradunk lapunknak szokott terjedelménél; és éppen azért, hogy olvasóink ezen vérzivataros időben megtisztult, ellenőrzött, leszűrt és összegezett közleményekkel lássuk el.

Ember tervez, az Isten végez!

Ezután tehát adunk ammit és úgy, mennyit csak bírunk.

Azért kérjük olvasóinkat, legyenek elnézéssel *Hír* rovatunk esetleges hézagossága, rövidsége miatt is. Csak a legszükségesebb és legközvetlenebbül érintő eseteket vehetjük fel e rovatba is. Mert a többi rovatokról talán szólnunk sem kell. A már kiszedett cikkek is pihennek.

Meddig fog tartani ez az összevonás, a lapnak ilyen terjedelemben való megjelenése: ki tudja azt most megmondani?

Arra törekszünk, hogy a perzenként változó események rémitő sokaságából összegezett, kiválasztott képeket adjunk; ezekből az események egységes folyása könnyebben megérthető lesz.

A szerkesztőség.

Egyházmegyei hírek. — A püspök adománya. A püspök az unghutai templom építésére a sajátjából 10 000 koronát adományozott. — *Behívott katonalelkészek.* Az általános mozgósítás alkalmából egyházmegyéinkből katonai szolgálatra behívtak Szücs János lázárí, Láng Gyula vállaji lelkészek, és Deák János tanárjelölt. Szücs Jánost Kullifay Mihály szatmári segédlelkész, Láng Gyulát pedig Vilmos Endre nyug. segédlelkész helyettesíti. — *Kántortanítói kinevezések.* A mélyuti r. k. iskolaszék Gondzur Vinczét mélyuti kántortanítónak választotta meg. — Kovács Jánost a korláthelmezi r. k. iskolaszék választotta meg korláthelmezi kántortanítóknak. Az egyházmegyei hatóság mindkét választást megerősítette.

A kath. Nagygyűlést a háború miatt bizonytalan időre elhalasztották.

Lojola szent Ignác ünnepe a Jézus-társaság szent Sziv templomában. Pénteken volt szent Ignácnak, a Jézus-társaság megalapítójának névünnepe. Ez alkalommal a szent Sziv templomban ünnepies szent mise volt, melyet Pemp Antal preláus-kanonok celebrált teljes segédlettel. Délben a rend házában vendégül látta a társaság a pápság és a hatóság képviselőit.

Az Egyházmegye köréből. *Benkő József* apát-plebános üdülését félbeszakítva — hazaérkezett — *A feketeadói* (Ugocea m.) templomot vasárnap benedikálta Dimand Lajos esperes. A szent beszédet Szabó Lajos királyházi lelkész mondta. — *A jézus-társasági* atyák szatmári templomában jubileumi napokat ülnek a rendek visszaállítására 100 éves évfordulóján. — *A bikszádi* zárándoklat a zivatáros idők kapesán ez idén elmaradt. — *A ferenczrendiek* szatmári templomában vasárnap Partinkula ünnepét tartották. — *A szentgyakorlat* a hadi állapot miatt elmaradt.

Az irgalmasok és a háború. A béke-időben is oly áldásosan működő betegápoló Irgalmas rend szintén berendezkedett már a háborúra. Az intézkedések, miket a rend magyarországi tartományfőnöke: Thuróczy Kornél kir. tanácsos tett, méltók a rend hagyományaihoz. Egyelőre 500 ágyat bocsát a sebesültek rendelkezésére a rend az 590 ágyra berendezett zágrábi kórházban. Szükség esetén további 800—1000 ágyat biztosít a rend még pedig Budapesten 300, Pozsonyban 100, Egerben 100, Szepesváralján 20, Pápán 60, Szatmáron 70, Temesváron 20, Kismartonban 30, Pécsen 40, Nagyváradon 30, Szakolczán 20 és Vácson 15 ágyat. Bejelentette a tartományi főnök a budapesti terparancsnokságnak, hogy a mozgósítás napjaiban a tulajdonában levő Császárfürdő összes lakását díjtalanul igénybe vehetik az

átutazó tiszték és ingyen használhatják a fürdőt. A rend ilyen vendégszeretetét már is egy sereg tiszt élvezte. Szolgálatot teljesít a rend a harezterén is és eddig a rend 110 tagja közül 26 vonult be. hogy a főköztözhelyen, kizárólag a főhadiszálláson egészségügyi szolgálatot végezzenek. Az Irgalmasrend papjai voltak az első lelkészek, akik hadiszolgálatba állottak.

A moratórium vagyis az általános fizetési halasztás. Ugy Ausztriában, mint Magyarországon két hetes moratóriumot rendeltek el. Vagyis augusztus 14-ig nem jár le váltó, nem kell kifizetni egyetlen kereskedelmi csekket vagy kereskedelmi utalványt. Nem szabad fizetés elmulasztása miatt felvételt felvenni. Ezek a követelések kell, hogy augusztus egyig lejárnak legyenek. A kamatot azonban később a haladék, a moratórium idejére is fel lehet számítani. Nem terjed ki a moratórium vagyis a fizetési halasztás a takarékpénztáruknál és a bankoknál elhelyezett takarékbetétekre, melyekből minden egyes betevő 200 (kettőszáz) koronát kivehet, de többet két hét alatt ki nem vehet. Nem terjed ki a fizetés halasztása lakbérre vagyis házbért kell fizetni. De nem kell fizetni házbért annak, akit behívtak katonai szolgálatra: valamint, akik katonai szolgálattal egyenlő tekintet alá eső hadi szolgálatot teljesítenek, például fuvarosok sofőrök, kézművesek, hadi, posta- és táviráda kezelő szolgák stb. Ez a rendelkezés kiterjed az egész magyar birodalomra.

A Pannónia megnyitása. A szatmári Pannónia vendégház, melyet a város oly nagy áldozattal épített fel, de mely az utóbbi időben meglehetősen elviselődött — teljesen újja alkotva elkészült. Mondhatjuk, hogy hazánk legszebb vendégházai közé sorozhatjuk. Unnepélyes megnyitása a múlt szombaton volt, mely alkalommal Pongrác Lajos, a szálloda új bérlelője az ő ismert vendégszeretetével meghívta vendégeit a megnyitásra a város előkelőseit, akik közül a vendégek sorában ott láttuk dr. Vajay Károly kir. tan., polgármestert, a város tisztviselői karát, Nagy Lajos alezredest, Helvey őrnagyot és másokat. A vendégek megtekintették a pazar fényvel berendezett helyiségeket, a pompás kényelemmel felszerelt szállodát, majd Pongrác Lajos kiváló konyhájának izletes főztjei mellett vacsorához ültek, mikor is természetesen a felköszöntőkben sem volt hiány.

Akció a sebesültek ápolása és a háboruban harcolók itthon — maradt családjai illetőleg gyermekeiknek érdekében. Tegnap a városházán, a polgármester elnöke alatt népes értekezlet volt abban az ügyben, a mely mindnyájunk szívéhez van köze és mindnyájunknak legszentebb kötelessége e nehéz, e vérviharos időkben. E tevékenységről jövő számunktól kezdve bőven és részletesebben fogunk foglalkozni. Most csak azt említi meg, hogy az akciónak két iránya lesz. Egyik marad a vöröskereszt egylet, illetőleg a szatmári fiókjáé; másik a jótékonyági külön szervezetben és külön terepen fog működni, különösen a gyermekvédelem, a gyermekápolást veszi majd működési körébe.

Állásától felfüggesztet körjegyző. A vármegye alispánja Cservenka János borválaszati körjegyzőt elkövetett súlyos szabálytalanságok és mulasztások miatt állásától felfüggesztette s ellene mint a Temeján György borválaszati községi bíró ellen a fegyelmi eljárást egyidejűleg elrendelte.

A fogyasztási-adó kezelősnél a polgármester Cserney József lemondása folytán megüresedett szatmárhegyi fogy. adóellenőri állásra Dusári György állami hivatalos szolgát, Mermelstein Lipót elhalálása folytán megüresedett házfelügyelői állásra Tankóczy Sándort, ennek helyére ügyelői állásra Lovass Károlyt, Lovass helyére Rák Miklós kiegészítő napidíjjal s a Dusári György helyére vegyvizsgáló áll. hivatalos szolgának Papp Zsigmondot nevezte ki.

Tüntetés. Vasárnap este a Pannónia szálló előtt újabb tüntetés volt. A zászlók alatt fölvonult rajok hallani akarták Huszár Károly országgyűlési képviselőt, a ki Szatmárra vonult be. Huszár tüzes beszédet intézett a közönséghez.

A „Szatmármezei Est” lapja megjelenését egyidőre felfüggesztette. Ez eljárását így indokolja. „A háború lesz az egyetlen téma, amely — előre nem tudjuk: mennyi időre — érdekelni fogja a közönséget. Ide vonatkozó hírszolgálatunk pedig leküzdhetetlen akadályokba ütközik. Téves hírek közlése súlyos büntetés elé állítja a lapokat. Garantálatlan tudósításokkal pedig nem akarjuk a nyugtalanítani közönséget.” Hát bizony súlyos és igaz okok ezek. És ha valaki azt kívánna, embertársának, hogy „légy a mostani időben szerkesztő”, — éppen nem kívánna valami nagy földi boldogságot.

Tüzek — városunkban. A Perényi-utczában, Szombaton délután 3 órakor a Perényi-utca végén levő gőzmalom mellett épült kis ház tetőzete kigyuladt. A tüzoltóság azonnal kivonult és a tüzet eloltotta. A tüzet a gőzmalom kéményéből kipattant szikrák okozták. — A kültelken szombatra virradó éjjel egy órakor a belső postakert területén, a város telkén levő gödörben felhalmozott szemét, melyet a Pannónia szálló tartozásából hordtak oda, ismeretlen okból meggyulladt. A tüz jelentéktelensége mellett is veszedelmessé válhatott volna, mert közvetlenül a Friedmann-féle deszka és faraktár mellett keletkezett, ahonnan a katonai löporony is csak egy ködobásnyira fekszik. A tüzoltóság Kisujszállási Bálint őrsparancsnok vezetése alatt azonnal kivonult a tüz színhelyére és egy órai munka után sikerült a tüzet eloltani.

A vidék. Mig városunkban néptenger hullámain szemléljük és a történelmi idők nagy óráit éljük: addig a vidék, a falvak elnéptelenedtek. Ott hagyták a tűzhelyeket családapák, munkás kezek. A gond, mely a nehéz idők alatt vállakon nyugodott, homlokukat szántották — elviszik a harezterre. A hol a hazáért és a jobb jövő reményeért Isten akaratában megnyugodva leteszik életüket a haza oltárára. Elnéptelenedtek a falvak. És eljött az idő, melyet a magyar nemzet a múltban oly sokszor át élt, mikor a magyar asszonyoknak, anyáknak kell megmutatniok a magyarasszony lélekerejét, munkás, dolgos kezének értékét, áldott szívének oly csodásan szép értékeit. Eljött az idő, a miről apáink nagy busan, de oly büszkén beszéltek regélték mikor a magyarasszony kezébe veszi a gyepőt, az ostort és ha kell az eke szarvát is. Jellemező, gyönyörű esetekről van tudomásunk. Mint mentek sok községben az Isten házába a bevonulás előtt. Mint gyóntak, áldoztak a harcra menők. Mint vonultak a temetőbe, hogy nem csak az élők, de a halottak városainak lakóitól is bucsút vegyenek. Az apáktól, a szerető anyáktól, a gyermekektől. A hadak utját nem csak a fegyverek irányítják. A hit és honszerelm egymás keblére dől a hadak utján is. A léleknek is van fegyvere: a hit. A kereszt, a mellyel bizton elszántan és mégis nagy tudattal hordozza esélyeit, terheit, győzelmét vagy romlását a harezoknak. Az a hit nem hagyja el a harezost sem. Sőt éppen most karolja át. Őt vezeti, biztatja, erősíti. S ha ma nem is keresztet hordoznak a hadak előtt. az a kereszt nem tűnt el. Az a kereszt ott van láthatatlanul is a harezos szívében. Mert azon a keresztben az Üdvözítő halt meg, a ki a hazaszeretetet könnyeivel szentelte meg.

A világ legdrágább ujságja. A belga földművelésügyi miniszteriumnak van egy kiadványa a „Bulletin de l'Agriculture.” Nemrégiben a kamarában kérdést intéztek a hivatalos kiadvány ügyében a miniszterhez, aki kijelentette, hogy kiadványának francia nyelvű példányaira négyen, flamand nyelvű kiadványaira pedig ketten fizettek elő. Mint-hogy a kiadás költsége 7227 frank, minden előfizetőre 1200 frank esik. Bizonyára ez a folyóirat a világ legdrágább folyóirata.

Nézet eltérés.

Férj: Hogy milyen családi életem van nekem, azt mutatja ősz hajam!

Felcső: Ősz hajad csak azt mutatja, hogy én nagyon is békés természetű vagyok, mert különben már egész kopasz lennél!

NŐK VILÁGA.

Patkányok a barimfólbán, vagy azok körül nagy károkat szoktak okozni, mert az ember nem lehet eléggé óvatos ezekkel a ravasz és tovakodó vendégekkel szemben. Ha a baromfiaknak több esélyt adunk mint amennyit megtudnak enni, szinte magunk csalogatjuk oda a patkányokat. Jó eszköz a távoltartásra, ha a falakon alul szűkfonatú dróthálót alkalmazunk legalább 30 czm. mélységben, de nem sokáig használ ez sem mert csakhamar rájönnek, hogy ezen alul is lehet jönni az ólba. Egy jó foxterier kutya nagyon jó szolgálatokat fog tenni. ha nincsenek kotló- vagy tojótyukok, mert ezeket tulságosan zavarná a kutya élénk vadászata. Patkányfogók felállításával nem sokat érünk, mert oly ravaszok, hogy vajmi ritkán tévednek bele. Méreg kiszórása nem alkalmas, mert más állat is megeheti, ellenben azt mondják napraforgómag elszórása hathatós szer a patkányok ellen, mert ha nagyobb mennyiségben élvezik, elhullanak tőle, ugyszintén kipusztulnak némely erős szagtól, mint minő a naftalin. Mint általában a rágesálók a patkányok is kényesek testük tisztaságára s ezért állítólag sikerült volna kátrányozott, rollakkal beragasztott rongyok segítségével, amelyeket patkánylyukakba és járatokba dugtak, egész patkány generációkat kipusztítani.

Egy régi recept az eczetes bor ellen. Mai világban már mindent olyan tudományos ruhába bujtatnak, hogy a magunk fajtájú falusi emberek nem tudunk belőle elég okosak lenni. Hej pedig a mi régi öregeink, a kik sokat tapasztaltak nagyon sok czélszerű és egyszerű módot tudtak például az eczetes bor ellen is. Egy ilyen receptet ajánlok én most a boros gazdáknak. Eczetes borod van? Egy hektoliternyi számítva végy egy-egy ivópohárnyi tiszta buzát. Pörköld ezt meg, mint az asszonyok a kávé szokták. Aztán öntsd amolyan hurka alakú vászonzaeskóba, hogy könnyebben a hordóba csuszathasd azt a hordó kádján keresztül. A borba mártott buzás zacskót kösd meg madzaggal s az akona ráveréssel hagyd függni a — hordóban. Ez után rázd fel a bort jól. Két óra leforgása után huzd ki a zacskót és borod meg van — gyógyítva. Mi ez eljárásnak a titka? A kivett pörkölt buza mind magába szijja az eczetet (vagy mint a tudósok mondják eczetsavat). Ha nem hiszed, lökd oda azt a buzát a tyukoknak. Inkább éhen fognak elhullani, de nem nyulnak hozzá.

A dió eltartása. Mindenekelőtt megkivántatik, hogy az eltartásra szánt dió teljesen érett legyen, miért is addig kell azt a fán hagyni, mig vagy magától vagy rázásra lepotyog s a hüvelyéből önként kiválik. Mikor ez az időpont elérkezik. előveszünk egy hordót vagy egy deszkaládát, annak az alját megtöltjük 3—5 centiméter vastagságú tiszta és egészen száraz homokkal, arra egy rend diót lerakunk, homokkal betakarjuk, utána ismét egy sor diót rakunk s folytatjuk ezt mindaddig mig a megfelelő mennyiséget elraktuk. A legelső homokrétegnek legalább is 6 centiméter vastagságúnak kell lennie. Hogy a diót az egerektől megmentsük, a ládát egy tetővel le kell zárni. Elrakás alkalmával meg kell a hordót rázogtatni, hogy a homok leülepedjék és összetömődjék. Természetes, hogy ha veszünk ki diót a ládából, a homokot ismét rá kell teríteni a benmaradt részre.

Ki ne szeretné a szép fehér ruhát?

Az asszony is, a gazda is, szóval minden tiszta ember szereti. Nohát egy kipróbált mosási módot ajánlunk. Öntsünk pl. husz liter esővízbe 2—3 evőkanál petrólaumot és abba negydkiló mosószappant vágjunk. Főzzük meg ezt a keveréket és e forró keverékbe tegyük be a szennyes ruhát s hagyjuk benne egy jó negyed óráig. Facsarjuk ki aztán tegyük forró tiszta vízbe. Itt kifőzzük és aztán hideg vízben hagyjuk egy éjjelen át. Másnap kiöblítjük meg kikékitjük s kitesszük száradni. Az öblögetést jó lesz többször ismételtetni. Ha így teszünk, másodszori mosásnál a megsárgult vagy mosóporral megrom-

tott fehérenemű is visszanyeri tiszta fehérszínét. Az ilyen mosás mellett a fehérenemű tartósabb is lesz.

A mely oklevél megszerzésének nem lehetne értelme. Nő nem lehet ugyanis községi jegyző. Ezt a gyakorlati tételt a következő konkrét esetből állapítja meg a belügyminiszter: Egy község képviselőtestülete megválasztotta jegyző-gyakornokká Devich Annát, aki letette az érettségi vizsgát. A kasszony folyamodott később a belügyminiszterhez, hogy a gyakornoki év elteltével vegye fel a jegyzői tafolyamra és részesítse a szokásos államségélyben. A belügyminiszter elutasította a kérelmet azzal az indoklással, hogy nem volna ugyan semmi akadálya a jegyzői oklevél megszerzésének, azonban nem tölthet be községi jegyzői állást. A községi törvény értelmében ugyanis hivatalból tagja a képviselőtestületnek, már pedig a törvény értelmében nő nem lehet tagja a képviselőtestületnek, eszerint községi jegyző sem lehet.

GAZDÁK VILÁGA.

A szatmármegyei Gazdasági Egylet életéből.

Meleg szeretettel és érdeklődéssel vagyunk eltelve ez egylet iránt. Nagy nemzeti, kulturális érdekekért keletkezett a nemzeti ébredés korszakában. Akkor igazán, a nemzet zivataros és szomorú korszakában olyan téli szállásai voltak a hazának, a hol az üldözött, elnyomott nemzeti érzés és nyelv meghúzódott, hogy a még megmaradt paraszt őrizte teljes egyetértéssel. Később is olyan tisztelt munkás terület maradt, a hol mindenki lehuzta politikai és más irányu saruit.

És ime most, mikor minden sziv együtt dobog a hazában, mikor minden más érzés felemelő önuralommal és csodás egységgel szinte a szívek legtávolabbi rejtekébe húzódtak ime most az egyesületben sajnálatra méltó visszavonás, szakadás keletkezik.

Lapunk is jelezte annak idején, hogy az elnöki állásra a gazdaközönségnek két jelöltje volt: Szuhányi Ferenc és gróf Teleki Pál.

Az elnökválasztásra kitűzött nap előtt azonban kitört a háború és az egyesület alelnökei Csaba Adorján, dr. Böszörményi Emil és dr. Falussy Árpád veszélyeztetet dolognak tartották, hogy a lázas napokban a közgyűlést tartsanak.

Hivatkozással alelnöki jogaikra, az elhalasztás iránt meg is tették a szükséges lépéseket: plakátokon, lapokban és tőlük lehetőleg magánúton is értesítették az Egyesület tagjait, hogy az elnökválasztó közgyűlést elhalasztották.

Ennek dacára határozatképes számban jelentek meg az Egyesület tagjai, akik lázári Nagy Béla indítványára kimondták, hogy az elhalasztást nem veszik tudomásul és az elnökválasztást megejtik.

Kende Zsigmond kir. kamarás kijelentette, hogy bár ő szívvél-lélekkel amellet van, hogy Szuhányi Ferenc választassék meg elnökül, a közgyűlést szabálytalannak tartja, a választásban nem vesz részt és a gyűlésről távozik.

Mint hogy a vezetőség tagjai közül senkisémet volt jelen, a gyűlés ez alkalomra elnökül megválasztotta lázári Nagy Bélát, aki kijelentette, hogy a közgyűlés már csak azért is szabályszerű, mert az elhalasztás nem juthatott mindenkinek tudomására, hogy a váltságos időben nem maradhat az Egyesület vezetés nélkül s az ülést megnyitotta.

A választást is megejtén, Szuhányi Ferenc 69 szavazattal gróf Teleki Pál egy szavazata ellenében elnökül választott.

Szuhányi Ferenc, akit megválasztása után küldöttség hívott meg a közgyűlésre, melegen megköszönte a bizalmat, kijelentette hogy az elnökséget elfogadja, addig azonban, amíg megválasztása jogerőssé válik, nincs szándékában elnöki működését kifejteni s így a mostani ülésen sem foglalta el az elnöki széket.

Hát így történt. Ez történt a Gazdasági Egyesület életében. És történt most . . . És vajon jobb, szerencsésebb, ésszerűbb állapot ez a mostani? Micsoda ellentmondás rejlik egész tengelyén a kérdésnek, melyenkeresztülhajszoltak . . . Ime az indok az, hogy nem szabad ilyen válságos időkben az egyesületet elnök nélkül hagyni. És az új elnök kénytelen kijelenteni, hogy míg a választás jogerős nem lesz — nincs szándéka működni. És mi rázkódhatáson, esetleges válságon mehet keresztül az egyesület, míg a jogerősség megtörténik!

Nem uraim! Az lesz közöttük a leg-erősebb és legtisztéletreméltóbb, a ki önmagát győzi le. *Gazda.*

NÉPHUMOR.

Háborus—Mókaságok.

Az öreg huszár és a háboru.

— Napóleon azt mondta, hogy adjatok magyar huszárokat és *legyőzöm az egész világot.* En csak a mondó vagyok, ha még egyszer huszár lehetnék — paprikásnak vágnám a szerbeket.

Az abonens — és a háboru.

— Tudja vendéglős, hogy háborus időben nem fizetek; mert minden pillanatban *várom — a behívót*

— Kérem, uram, itt a zsebemben a rendelet, hogy a mai naptól minden abonensnek *előre kell fizetni.*

A moratorium.

— Bártfai ur . . . nem akar valamit mondani?

— Ön gazember Bártfai ur. Maga egyáltalán nem akar fizetni.

— Vigyázzon Schvare ur; gondolja meg, hogy háborus idő van . . . moratorium van . . . és önt e szóért rögtön ítélő bíróság elé állítjuk.

Volt e háboruban?

- Bácsi kérem? vót-e bácsi háboruba?
- Akárhányszor fiam.
- Kapott sebet a bácsi?
- Akárhányat ecsém . . .
- De a bácsi is lőt ellenséget?
- Egyetlen egyet sem, ecsém.
- Hát már hogy tudta megállani a bácsi?
- Könnyen, ecsém.
- De hát már mégis bácsi, hogy-hogyan?
- Mert én *dobos voltam* öcskös. Ugy tud meg ecsém.

Ismeretek Világából.

A történet igazságszolgáltatása.

A történet mindig fejlődik. A haladás utján előre törő kultur-ember folyton hátra is néz. Oda, ahol az emberiség, a társadalom erőfeszítéseinek és fejlődésének első lépései kezdődtek. Vagy pedig egy-egy hatalmasabb hullámvonala befejeződik.

Az igazi haladásnak az a fő jellemvonása, hogy tudatában van a multnak nagy jelentőségével. Éppen azért benső, fejlődési kapcsolatban törekszik vele lenni. Hiszen egyik kor csak a másik vállain léphet előbbre vagy magasabbra.

A történeti idők bár belezuhantak tehát az idők nagy tengerébe . . . telve vannak kincsekkel, tanulságokkal, tisztéletreméltó erőfeszítésekkel és fejlődési monumentumokkal. A melyeken még mindig óriási törmelések hevernek. Avagy százados rétegek rejtik el előttük a tiszta, világos perspektívákat. Azért szállanak le történeti buvárok az

idők tengerébe, hogy felhozzák az ott rejlő kincseket és a világosság, az igazságosság mérlegébe tegyék.

Innen van, hogy a történet igazságszolgáltatása még mindig folyik. És folyini fog, mint mondani szokás időtlen időkig.

*

Ennek a tételünknek legesattanosabb bizonyossága az az igazságszolgáltatás például, a mit a legújabb idők a *középkornak* nyujtanak.

Annak a lenézett, elmerített, kigunyolt és leteremtett középkornak.

Ime, mentől hatalmasabb a mi korunk haladása, mentől jobban hozzájutunk a középkornak benső életéhez, nagy, hatalmas forrásaihoz; annál tisztábban áll előttünk az az igazságtalanság, a mivel ezt a kort az utána következő kor megbélyegezte, és ítéleteinek leltárában a következő koroknak minden újabb és igazságosabb kritika nélkül átesempészte.

A büszke XX. század veszi fel most ezt a nagy pert s úgy lászik meg is nyeri a középkor részére — a történeti igazságszolgáltatást. Minden kultur-nemzet világfelfogásában megnyeri.

A sötétnek, a barbárnak kikiáltott középkort ma már elfogulatlan történetíró, sőt művelt ember — nem tartja annak.

A kereszténységnek ellenségei közt napról-napra többen sorakoznak azokhoz, akik bevalják, hogy a középkorral szemben nagy tévedésben voltak.

— Nincs, nem lehet igaz történetbuvár — írta Nervmann — bár milyen vad ellen ségei is az egyháznak, a ki bevallani ne volna kénytelen, hogy a középkornak és e korban az egyháznak köszönhetjük, hogy ma egyáltalán olyan kulturánk van, a minővel rendelkezünk.

— A történetírók napról-napra jobban és mélyebben belátnak a *középkor értékébe*, írja a különben tőlünk igen távol levő író („Olvadás közben.“ Ignatus 176. l.) A humanistákról a középkorra borított sötét czim oszlanj kezd.

És így folytathatnám az önvallomások és megnyilatkozásokat sűrű lapokon keresztül.

*

De nem szabad a feledés karjaiba engedni Alexander Bernátnak, a magyar tudós-
nak: „A kulturáról“ írott hatalmas értekezését sem.

Ez a jeles tudós éppen nem vádolható a katolikus világfelfogással szemben részrehajlásról. És mindenki elismerheti, hogy független, a legeredetibb magyar tudósok közül való.

Hát ez a páratlanul nagy készülségű és mélyen gondolkodó író is hozzájárul a nagy per eldöntéséhez, a középkornak megérdemelt igazságához.

— Beszélünk — írja értekezésében a *sötét középkorról.* Ez egyike a legértelmetlenebb frázisoknak. Ez a kor pedig szükséges fejlődési foka a történetnek. A középkor földadata volt a keresztény gondolat és érzés alapján a barbár germánokat, magyarokat, szlávokat civilizálni. Ehhez szigorú fegyelmet kellett az életnek és gondolkodásnak; kemény iskola jármát kellett felrakni a nemzetekre; a jámborság által szelidíteni az erőszakos akarát kerületeit — és az értelmet lassan megnevelni önállóságra és alkotó munkára. Ha így nézzük: *bámulva kell nézünk* a középkori kulturát, melynek gyönyörű alkotásai vannak, nagyszerű építészete és szobrászata fényes költészete (Dante) a tudományos gondolkodásnak is dómjai; szent Ágoston és akvinói szent Tamás szigorú tagozottsága a serdülő társadalomnak és óriás koncepciója az isteni és világi államnak. Az értelmetlen frázis akkor keletkezett, mikor egyrészt egy új és magával eltelt kultúra a maga szemével nézvéen a régít, ezt kiemelte a maga korából és mintha a maga korabelije volna . . . úgy ítélte meg. Eppen úgy, mintha a férfi visszapillantva gyermekora emlékeire vagy maradványaira, restellené, hogy négy éves korában nem volt huszonéves éves . . . stb. A középkor feltámasztásának kísérletei voltak gyűlöletesek

De minél ujkoribbak lépünk, annál igazságosabbakká válik a középkor iránt... (A kulturáról. B. H. 804.)
... A történet igazságszolgáltatása még mindig folyik, És úgy van a dolog, hogy nem a kereszténység rovására.

Mester.

A legendás időkbel.

Délczeg és szép volt az ifju...

Délczeg és szép, mint amilyen csak egy magyar nemes fia lehet. Szemei szívének lelkesedésétől fényltek. Hiszen veszélyben volt a haza. Csatába készült. Magára ölti feszes dolmányát, felkötötte őseinek kardját, aztán úgy lépett be édesanyjához.

— Anyám, a jó Isten mind a két kezével áldjon meg. Fiad megy. A haza veszélyben!

Az anya meg rámereszi szemeit a délczeg fiura. A haza buját ő is érezte. Avval a szent érzellemmel, mivel a magyar honleány szeret és lelkesedik. De hiszen Istenem! Ő anya volt, kinek e pillanatban bucsuznia kellett egy kedves és szép gyermektől... talán örökre.

— Fiam! A haza mindenekelőtt! De lásd, hiszen te még gyermek vagy. Alig tizenöt év virult el feletted, karod gyöngye, szived vágyai merészek, anyád, a te anyád aggódik!

— Anyám — anyám válaszolt az ifju önérettel, — tizenöt éves korában nem szabad a magyar ifjunak itthon maradni, mikor a haza szabadsága haldoklik, mikor a honnak sirját már ásni kezdik. Megyek anyám, a te áldásodat és szívednek lelkesedését viszem magammal s oda teszem a haza oltárára.

S az ifju oda borul a jó édesanya kebelére, mintha szívének dobogását hallgatná, lelke aggódó reményét keresné.

— Megáll gyernekem — bontakozik karjaiból az anya — mondd meg nekem: ott a csaták zajában vissza fogsz-e emlékezni a te özvegy anyádra!

— Anyám! a te jóságos arczod fogja jelölni dícsőségem utjait.

— Mikor bujdosnod kell majd, vagy a végső szükség szakgatja szívedet, mikor mindenki elhagy s könnyeid magánosan fognak hullani, mondd meg emlékszel-e azokról az estékről, melyeken édesanyáddal imádkozni szoktál!

— Oh anyám, te tanítottál bizni az Istenben!

Az anya letörli titkon hulló könnyét, előveszi régi kopott ima könyvét... reszkető kezekkel nyújtja fiának s szól:

— Menj tehát fiam, Isten oltalma és édesanyád áldása kíséreljen. Ha majd eljő az idő — pedig eljő, hogy szenvedned kell, hogy vigasztalást sehol e világon nem találsz... vedd elő anyád legkedvesebb imádságos könyvét. Ott fogod találni azokat az imákat, melyeket éretted rebegtem el s a lapokon látni fogod azokat a könnyeket, melyeket éretted sirtam el.

***

Az országban pedig nagy dolgok folytak. A szabadság zászlaját kibontották már s egy hős nemzet küzd életre halálra! És lesznek jelenetek, mikre Európa szíve feldobog s fenn akad a világ tekintete. Itt is, ott egy maroknyi csapat mutatja a világnak, mire képes e nemzet, ha bántják szabadságát...

***

Ám de jöttek a „Világosi“ napok is A lelkesedés, az áldozat, a hősiesség megtört az óriási tömeg nyomása előtt. A magyarok csüggedve, elkeseredve tekintenek a bizonytalan jövő elé. A hős honvéd ketté törte kardját, szügyön szurja paripáját és megy... a hova tud, mert a magyaroknak többé nincs hazája saját hazájában!

Az özvegy anyának fia is honvéd volt; a szabadságért harcolt... nekie is futnia menekülnie kellett... Borzasztó volt a menekülés. Ismeretlen, járatlan utakon keresztül jutott külföldre. A gazdag főúr fia nagyon szegény lett. Testi ruháján kívül nem volt egyebe. De mégis volt. Édes anyja imádságos könyve. A csaták zajában megfellekedett

róla, nem forgatta azokat a lapokat. Csak most a szenvedések napjaiban érezte, hogy az anya könyve ott van szíve táján eltéve, és ah! olyan régen elfeledve...

X., a hova egy estére érkezett, nagy város volt, utcáin csak egy hullámozott a nép; de ő senkit sem ismert. Mar utolsó fillereit adta ki egy kis meleg ételre; aztán? hogy mi lesz, azt csak a jó Isten tudhatta. Óreg este volt már, mikor egy kis viskóban szállást kaphatott. Mielőtt lefeküdt volna, kérte szállásadógazdáját, adna neki pár percze egy kis mécesest. Kapott. Szíve tájékaról elővette hát az anya imádságos könyvét. Erősen be volt esomagolva. Kibontotta. Imádkozni akart. Hát amint kinyitja látja, hogy annak minden lapja közt nagy értékű bankó pénz van. Megrázkódott. Valami olyan érzés ragadta meg szívét, amit sem leírni, sem elmondani nem lehet. Am ne gondoljuk, hogy azok a bankók elbódítják fejét esztét. Oh nem! Letérdelt a kis méceses mellé s oly buzgón imádkozott... mint egykor mint egykor-mikor édesanyja mellet térdelt.

***

Elvonult a vihar. A száműzöttek haza, jöttek. Felkeresték a családi tűzhelyet — ki örömmel, ki bánattal. A délczeg és szép ifju is visszajött. A kastélyt üresen találta. A sirkertben meg domborult egy új sirhalom, az ő édesanyjé. Az imádságos könyv pedig még ma is meg van a családban.

Bodnár Gáspár.

Ki a hibás?

Az atya dorgálja kis fiát:

— Rosszat kaptál a magaviseletből. No ez szép dolog.

— Én nem tehetek róla, a tanító ur azt mondotta, hogy engem itthon rosszul nevelnek.

Lapunkat, mielőtt megjelennek egy a katonai mint az ügyészi cenzornak be kell mutatni. Bármily jókor igyekszünk eljutni azonban a cenzurához: megtörténhetik, hogy a jóváhagyás kellő időben végre nem hajtható. (Szívesen említjük meg, hogy a cenzurán a legnagyobb előzékenységgel, készséggel és türelemmel találkozunk.) Azért az esetleges késedelem ezért szíveskedjék a körülményeknek betudni az olvasóközönség.

Nyomatott a Pázmány-sajtóban Szatmáron, Iskola-köz 3. sz.

6751/1914 tk. szám.

Árverési hirdetmény-kivonat.

Szatmár-egyházmegyei alapítványi pénztár végrehajtónak Miklósi Gábor és társai végrehajtást szenvedők ellen indított végrehajtási ügyében a telekkönyvi hatóság a végrehajtási árverést 450 K tőkekövetelés és járulékai behajtása végett a szatmárnémeti járvélszék területén levő, a szatmárnémeti 5991. sz. betétben I. sor 936. hrsz. a foglalt Miklósi Gábor és neje Molnár Szeréna, ifj. Szilágyi Ferencz és neje Szabó Borbála és Lucás Jánosné Szilágyi Erzsébet néven álló ingatlan 3080 korona kikiáltási árban elrendelte.

Az árverést 1914. évi szeptember hó 16. napján délelőtt 9 órakor a kir. törvénytörvényes mint telekkönyvi hatóság hivatalos helyiségében fogják megtartatni.

Az árverés alá kerülő ingatlanok a kikiáltási ár felénél alacsonyabb áron nem adhatók el.

Az árverelni szándékozók kötelesek bánatpénzül a kikiáltási ár 10%-át készpénzben, vagy az 1881: LX. t. c. 42. §-ában meghatározott árfolyammal számított óvadékképes értékpapírosban a kiküldöttnél letenni, hogy a bánatpénznek előleges birói letétbe helyezéséről kiállított letéti elismervényt a kiküldöttnek átadni és az árverési feltételeket aláírni (1881: LX. t. c. 147., 150., 170. §§.; 1908: XL. t. c. 21. §.)

Az aki az ingatlanért a kikiáltási árnál magasabb ígéretet tett, ha többet ígérni senki sem akar, köteles nyomban a kikiáltási ár százalékára szerint megállapított bánatpénzt az általa ígért ár ugyanannyi százalékáig kiegészíteni. (1908: XLI. 25. §.)

Szatmár-Németi, 1914. évi június hó 2.

FÜZESSY, s. k. tvszéki bíró.

A kiadvány hitelül:

PÉNTEK, s. k., telekkönyvvezető.

A motorbenzinnel dolgozó kisiparosoknak nyújtott beszerzési kedvezményekre vonatkozó egyezséget a kereskedelmi miniszter a gyárosokkal meghosszabbította s az ez évi mérsékelt árt 24 koronában állapította meg. Ehez az árhoz azonban csakis a kisiparosoknak van joga, a kisgazdáknak ellenben nincs. Felvilágosításokat a debreczeni kereskedelmi és iparkamara ad.

Inglük József

polgári-, papi- és egyenruha-üzlete

Szatmár Deáktér. Városház-épület.

Több egyenruházati intézet szerződött szállítója.

Készít mindennemű polgári öltönyöket, papi reverendákat; mindennemű öltöny készítésnél a főszlyt az elegáns szabás és finom kivitelre fektetem, a mellett teljes kezességet vállalok szállítmányaim valódi színe és tartósságáért.

Allandó nagy raktár honi és angol gyártmányu szövetekben. Elsőrangu egyenruházati és hadi felszerelési intézet. Üzletem nagy forgalma által áruimat olcsóbb ár mellett szállíthatom, mint bármely más cég.

Átalakítások gyorsan és olcsón eszközöltetnek.

Kérem ennél fogva engem becses megrendeléseivel megtisztelni; biztosítom, hogy a legcsekélyebb megrendelésnél is a legnagyobb megelégedésére fog szolgálni.

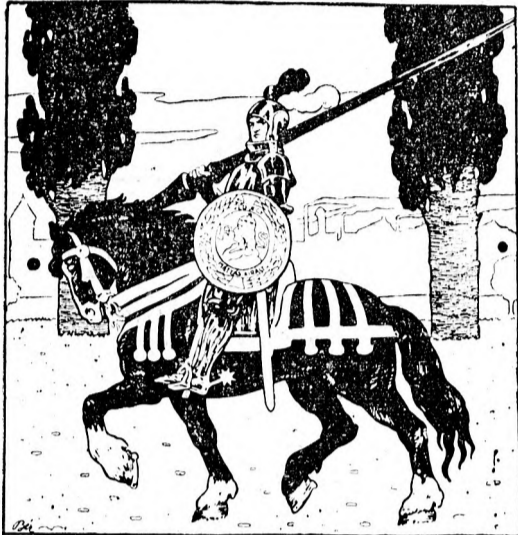
INGLÍK JÓZSEF,

szabómester.

TAVASZI SZÉL

az arca, kézre egyaránt rossz hatást gyakorol. Arc és kéz **ápolására** használt cikkek: **puderek, kézfínítók, szájvizek, fogporok, elsőrendű illatosítók, továbbá manikúr- és fésű-kazetták, Kodakgépek** beszerezhetők **BARTÓK drogériában** Deák-tér. (Papolczy-ház.)

Hóditó körutra indul az új kőbányai sörfözde:

FŐVÁROSI SÖRFÖZŐ R. T. KÖBÁNYÁN

Főraktáros: Weinréd Márton és Fia Szatmár, Zrinyi-utca 10. Telefon 257.

1.96 korona.

Pünkösdi vásár

az 1 korona 50 filléres áruházban!

Sorozatos eladásra kerülnek az alanti felsorolt cikkek:

1 schiffon női ing szalag vagy himzett	1 kor. 96 fill.
1 schiffon női háló kabát	1 kor. 96 fill.
1 schiffon női nadrág fodorral	1 kor. 96 fill.
1 clott alsósoknya fekete vagy színes	1 kor. 96 fill.
3 drb schiffon fűző védő	1 kor. 96 fill.
12 drb batiszt női zsebkendő	1 kor. 96 fill.
1 drb női melles clott kötő	1 kor. 96 fill.
6 pár női vagy férfi harisnya	1 kor. 96 fill.
2 pár selyem harisnya	1 kor. 96 fill.
1 drb női blous crepon vagy clott	1 kor. 96 fill.
6 vászon pohártörő	1 kor. 96 fill.
4 pár lenn törülköző	1 kor. 96 fill.
1 figurás ágycsőszőnyeg	1 kor. 96 fill.
2 pár spárta szőnyeg	1 kor. 96 fill.
4 méter angol zefir	1 kor. 96 fill.
4 méter festő vagy színes karton	1 kor. 96 fill.
3 1/2 méter crepon tango színekben	1 kor. 96 fill.
2 méter grenadin, francia	1 kor. 96 fill.
3 méter selyem batiszt	1 kor. 96 fill.
2 méter selyem (blousra)	1 kor. 96 fill.
2 méter 120 cm. széles szövet	1 kor. 96 fill.
4 méter selyemarczfátyol	1 kor. 96 fill.
3 méter csipkeshövet	1 kor. 96 fill.
2 méter Madera	1 kor. 96 fill.
1 méter 140 cm. széles costum szövet	1 kor. 96 fill.
12 darab férfi gallér	1 kor. 96 fill.
3 darab selyem önkötő	1 kor. 96 fill.
5 darab delin kendő	1 kor. 96 fill.
1 vég 23 méter verseny vászon	8 kor. 96 fill.
1 vég 23 méter „Rumburg“ vászon	9 kor. 96 fill.
1 vég „Sas“ schiffon	10 kor. 96 fill.
1 vég „Magyar király“ vászon	9 kor. 96 fill.

Meg nem felelő árut becserelek, vagy a pénzt visszaadom.

1.96 korona.

Mayer M. rőfös- és divat-áru üzletében Szatmáron, Deáktér 29.

1.96 korona.

Vidéki megrendelést utánvételt eszközölök.

1.96 korona.

Terge László

ÉPÍTÉSI VÁLLALKOZÓ.

!! Elvállal mindennemű !! tervezést és építést. !!

Szatmár, Teleky-u. 24.

Telefon 369. Telefon 369.

BRÓDY BÉLA

Diana Drogériája SZATMÁR.

Lévay palota. Nagyraktár: Gyógyárak kötszer, illatszer és fényképészeti cikkekben.

ÉRTESÍTÉS!

Van szerencsém a nagyérdemű közönség szíves tudomására hozni, hogy a hat év óta fenálló **czipész-üzletemet**

Április hó 1-től Árpád-utca 24. sz. alól Beresényi-utca 42. szám alatti sarok bolt helyiségbe helyeztem át. Műhelyemet a mai igényeknek megfelelően berendeztem, miáltal a legszebb kivitelű cipőket és csizmákat mérték szerint a legpontosabban és a legrövidebb idő alatt elkészítem. Hibás lábakra különös gondot fordítok. Kérve a nagyérdemű közönség becses pártfogását teljes üsztelettel

Tatár Miklós cipésmester Szatmár, Beresényi-utca 42.

A Szatmármegyei Gazdasági Egyesület 1911. évi kiállításán egyes. bronzéremmel lett kitüntetve.

Braun Mór

— RÉZMŰVES ÉS VIZVEZETÉK-SZERELŐ — SZATMÁR, HID-KÖZ 1.

Készít szoba-fürdőt, vízvezeték, szivó- és nyomó-szivattyukat. Raktáron tart pálinkafűző-, mosó- és takaréktűzhely-üstöket, permetezőket és mindezek szerkezetét.

A Szatmári Gazdasági Kiállításon elismerő oklevél és bronzéremmel kitüntetve.

Akkerman Mihály

ÉPÜLET- ÉS MŰBÁDOGOS SZATMÁR, HUNYADY-U. 2.

Elvállal és készít minden e szakmába vágó munkát, u. m.: új tetőfedéseket, ereszcatornákat és fedélfestéseket. Készít toronytetőket, jégszekrényeket, closet, fürdő-kádakat és fürdő-szobák berendezését pontosan és jutányos árak mellett,

Szalontay Kálmán

— KOVACS ÜZLETE — SZATMÁR, HUNYADY-U. 14.

Megrendelést elfogad kocsis és igásszekekre, gazdasági eszközökre. A lóvasalást pontosan és gyorsan eszközöli. — Javításokat elfogad. —

Blatniczky János

KÁLYHÁS-MESTER Szatmár, Beresényi-u. 1. Sajtát ház.

Porzellán cserépkályhák, takaréktűzhelyek raktára. Javításokat elfogad. Hartmuth-kályhák kaphatók.

Ifj. SZÁSZ JOZSEF

KÁRPITOS ÉS DISZITÓ SZATMÁR, DEÁK-TÉR, a Pannonia-szálloda mellett, (Keresztessy-ház.)

Elvállal minden e szakmába vágó kárpitos-munkát.

100.000

lábat tesz tönkre a szűk cipő. Aki ennek ellensége, önmagának meg jó barátja, az rendelni fog izlése szerint cipőt

Walek János

czipész mesternél. Szatmár, Széchenyi-u. 7.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

Tűzifa eladás.

Kitűnő száraz **bükk, tölgy, cser, tüzeltő hasábfá** és **felvágott fa**, ugyszintén **tüzeltő szén** vagononként és ölenként kapható igen olcsó áron

GRÜNFELD SÁMUEL fűkereskedőnél Szatmár, Royal udvara. Telefon 278.

Makóczy Géza papi és polgári szabó

Szatmár, Eötvös-utca 4/a. sz. Ajánlja a főt. lelkész urak szíves figyelmébe modern szabó-műhelyét, hol is mindennemű reverendák és papi öltönyök a legnagyobb pontossággal, jutányos árak mellett készülnek. Tisztelettel **Makóczy Géza**, papi- és polgári-szabó.

Dr. FODOR FOGORVOS hazatért és fogorvosi rendelését megkezdte.

ORGONA-GYÁR

RIEGER OTTÓ

es. és kir. udvari szállító.
Hazánk legnagyobb orgonájának: a király orgonájának alkotója,
a Szent-Sir lovagja és a Ferencz József-rend tulajdonosa.

BUDAPEST, X., Szigligeti-utca 29. szám.

Tervezeteket, rajzokat és katalogust kívánatra díjmentesen küld. A párisi, bécsi és pécsi kiállításán több helyről kitüntetve. Gyáram 39 évi fennállás óta 1900 orgonát szállított, közte a koronázási templom király orgonáját, mely orgonamű 80 változatu és villanyerőre van berendezve.

villamos gépekkel berendezve.

Kedvező fizetési feltételek mellett kiváló tiszta légnyomás, esőrendszer szerint (pneumatikus) tartós és nemeshangu orgonákat szállít. Orgonajavításokat és orgonahangolásokat lelkiismeretes pontossággal teljesít. JókARBANTARTÁST mérsékelt árban elvállal.

Kocsitulajdonosok figyelmébe:

BENYÓ ÁNDOR

kocsigyártó Szatmár-Németi, Szirmai-utca 11.

Ajánlja magát mindennemű új és újabb divatu

kocsik készítésére.

Készít ruganyos kocsikat, homokfutókat, számkókat és gazdasági eszközöket a legjobb és legszebb kivitelben.

Raktáron tart új és javított kocsikat.

Javítások gyorsan és pontosan eszközöltetne
Tekintettel a rossz pénzügyviszonyokra, vevőimet
kedvező fizetési feltételekben részesítem.

Kocsitulajdonosok figyelmébe!

Minden

*Nagyságos
Tekintetes
Nemzetes és
Polgár asszonynak*

öröme telik a festésben, hogyha

VÁMOS ÁRON
kizárólagos festékkereskedésében

Szatmár, törvényszékkal szemben

szerzi be padló festék szükségletét

1 korona 20 fillértől feljebb.

Telefon 368. sz.

Gárdos Ferencz könyvkötő
SZATMÁR
Kazinczy-utca 4

Uj üzlet megnyitás!

Van szerencsém a n. é. közönség szives tudomására adni, hogy **Rákóczi-u. 28.** alatt rőfös, vászon és confekcióüzletet nyitottam. — A n. é. közönség szives pártfogását kérve, vagyok teljes tisztelettel

Saudek Béla utóda.

A Szatmári Bazarban

az összes játék-, díszmű-, emlék és rövid-áru cikkeket helyszűke miatt mélyen leszállított áron bocsátom a n. é. közönség rendelkezésére.

Blatniczky István

KAZINCZY-UTCZA 10.

Minden ruha új lesz tisztítás és festés által

Hájtájer Pál

ruhafestő
gőzmosó
gyárában

Szatmár.

Alapítási év
1886.

A legjobb és legolcsóbb hazai gyártmány!

K 10.50 — K 12.50 —

K 15.—

főárban

mindennemű férfi és női valódi „Goodyear Welt“ ráma-varrott cipő kapható

TURUL cipőgyár részvénytársaság a monarkia legnagyobb cipőgyára.
Fiókraktár Szatmáron: **DEÁKTÉR 12. SZÁM.**

130 saját fióktelep. 20.000 pár heti gyártás. 1200 munkás és alkalmazott.

a világhírű

TURUL

CIPŐK
elárúsító telepein

